

Crna Gora
Ministarstvo nauke

**INFORMACIJA O POTPISIVANJU DEKLARACIJE O NAMJERI ZA
USPOSTAVLJANJE MEĐUNARODNOG INSTITUTA ZA ODRŽIVE TEHNOLOGIJE
NA PROSTORU JUGOISTOČNE EVROPE, SA PREDLOGOM DEKLARACIJE**

Ministarstvo nauke Crne Gore organizovalo je naučnu konferenciju u Budvi, 7. i 8. septembra 2017. godine, na kojoj su predstavnici resornih ministarstava iz Jugoistočne Evrope usaglasili tekst Deklaracije o namjeri kojom se izražava saglasnost zemalja sa Inicijativom za uspostavljanje Međunarodnog instituta za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope.

Na konferenciji je ocijenjeno da bi Institut doprinio razvoju ekonomske situacije u zemljama regiona, povećanju životnog standarda, stvaranju privlačnih radnih mjesta, posebno za mlade ljude, ali i sprječavanju „odliva mozgova”.

Ministarstvo nauke Crne Gore planira da organizuje i ministarsku konferenciju u CERN-u krajem oktobra 2017. godine, tokom koje će resorni ministri zemalja regiona svečano potpisati Deklaraciju o namjeri, kako bi se Inicijativa transformisala u regionalni projekat.

Dvije grupe naučnih eksperata, koji su ujedno članovi međunarodnih komisija, trenutno rade na pripremi studija koncepta (Concept Studies) za obje opcije Instituta, a eksperti će tehničke detalje projekta predstaviti krajem oktobra u Crnoj Gori.

Prva opcija projekta je četvrta generacija Synchrotron Light Source-a (Sinhrotronski izvor zračenja), zasnovana na novim tehnologijama, koje se trenutno u svijetu koriste samo na jednom mjestu (MAXIV Lund, Švedska). Ovaj Institut bi omogućio širok spektar istraživanja iz raznih oblasti, kao što su: biologija, medicina, farmakologija, ekologija, geologija, nanotehnologija, arheologija i dr., sa širokom primjenom u raznim granama industrije.

Druga opcija projekta je Hadronska kancer terapija i istraživanje iz Biomedicine pomoću protona i težih jona, a koja danas predstavlja najuspješniji metod liječenja velikog broja tumora. Na ovom inovativnom i tehnološki naprednom postrojenju bi se pored tretmana pacijenata vršilo i istraživanje u oblasti biomedicine, a pod uslovom da 50% vremena bude posvećeno istraživanju, a što bi predstavljalo jedinstveni slučaj u svijetu.

DEKLARACIJA O NAMJERI
ZA USPOSTAVLJANJE MEĐUNARODNOG INSTITUTA ZA ODRŽIVE
TEHNOLOGIJE NA PROSTORU U JUGOISTOČNE EVROPE

Preambula

PREPOZNAJUĆI uzajamne dobrobiti naučne i tehnološke saradnje, uključujući transfer znanja, promociju, tehničku i naučnu saradnju, jačanje inovacija, razmjenu informacija, ljudske resurse, obuke, i drugo,

SMATRAJUĆI da je regionalna saradnja u naučnom i tehnološkom istraživanju i razvoju, zasnovana na postrojenju velikih razmjera koje omogućava izvrsnost i međunarodno konkurentne naučne i tehnološke aktivnosti, značajno sredstvo za rješavanje zajedničkih izazova i važan instrument za podsticanje održivog privrednog razvoja i socijalne kohezije,

INSTITUT će funkcionisati u skladu s misijom „Nauka za mir“, po uzoru na 'Model CERN-a'.

Strane potpisnice imaju zajedničku viziju i podstiču saradnju istraživača iz zemalja potpisnica na način da se kroz miroljubivu saradnju ostvari primarna misija naučne izvrsnosti.

Uspjeh sličnih inicijativa prikazan je kroz projekat SESAME, izgrađen u Jordanu, koji ujedinjuje devet zemalja članica različitih političkih sistema i vjera na Bliskom istoku i koji je postigao da sve te zemlje zajednički sarađuju u miru. Glavni pokretač ideje da se osnuje Institut bio je prvi predsjednik Savjeta projekta SESAME, prof. Hervig Šoper.

Strane potpisnice su se saglasile o sljedećem:

Cilj saradnje

Član 1

Posredstvom ove Deklaracije o namjeri (u daljem tekstu: Deklaracija), strane potpisnice su se saglasile da otpočnu pripremu projekta Međunarodni institut za održive tehnologije na prostoru Jugoistočne Evrope (u daljem tekstu: Institut).

Oblik saradnje

Član 2

Deklaracijom se uspostavlja saradnja između strana potpisnica, koja će biti od uzajamne koristi i doprinijeće uspostavljanju okvira za saradnju, i to na način na kojim bi se promovisala saradnja u oblasti nauke, tehnologije i industrije, kao i edukacija i obuka talentovanih mladih ljudi i inženjera zasnovana na transferu znanja i tehnologija iz evropskih centara.

Predmet saradnje

Član 3

Saradnja strana potpisnica ostvaruje se kroz sljedeće aktivnosti:

- Ocjena izvještaja s idejnim rješenjem koje će pripremiti međunarodne ekspertske komisije.

Trenutno su za Institut predložene dvije opcije:

- 1) Postrojenje za sinhotronsko zračenje za istraživanja u oblasti fizike, biologije, arheologije, nanotehnologije, itd.
 - 2) Postrojenje s hadronskim snopovima za istraživanje i tretiranje tumora, uz veliki dio vremena korišćenja snopa za istraživanje (snopovi od protona do jezgara ugljenika).
- Zajednička organizacija obuka, seminara, radionica i drugih sastanaka na teme koje su vezane za pripremu projekta Instituta;
 - Ostale aktivnosti iz oblasti obuhvaćenih Deklaracijom, u skladu s naknadnim dogovorom strana potpisnica.

Primjena Deklaracije

Član 4

Deklaracija se sprovodi u skladu s važećim normama međunarodnog prava i usaglašena je s nacionalnim zakonodavstvom strana potpisnica.

U cilju pripreme i procjene neophodnih koraka ka uspostavljanju Instituta, obrazovaće se Upravni odbor s predstavnicima nadležnih ministarstava.

U svrhu primjene Deklaracije, Upravni odbor imenuje svoje predstavnike zadužene za komunikaciju i druge zadatke vezane za projektne prijave.

Prelazne i završne odredbe

Član 5

Deklaracija stupa na snagu danom potpisivanja.

Deklaracija se može izmijeniti u bilo kom trenutku uz uzajamnu saglasnost strana potpisnica datu u pisanoj formi. Strana potpisnica koja želi da izmijeni Deklaraciju mora o tome dati pisano obavještenje drugim stranama potpisnicama, najmanje 15 dana unaprijed.

Bilo koja strana potpisnica može se povući iz Deklaracije, na način što će pisano obavještenje uputiti drugim stranama potpisnicama najmanje 90 dana prije namjere da se povuče iz Deklaracije.

U slučaju posebnih inicijativa / projekata između strana potpisnica, otkazni rok koji se mora dati stranama potpisnicama kada postoji namjera strane potpisnice da se povuče iz Deklaracije utvrdiće se ugovorima kojima se definišu te posebne inicijative / projekti.

Zemlje kandidati za Institut

Član 6

U ovom trenutku, svoj interes za osnivanje Instituta iskazale su doljenavedene strane potpisnice. Spisak nije konačan i Institut je otvoren za sve zemlje regiona. Razmatraju se mogućnosti za potencijalno učešće drugih zemalja iz susjedstva.

Deklaracija se potpisuje na engleskom jeziku.

Potpisano u _____, dana _____

U ime¹

**Republike Albanije – Ministarstva
prosvjete, sporta i omladine**

**Mr Nikolla Lindita
Ministarka prosvjete, sporta
i omladine**

U ime

**Bosne i Hercegovine – Ministarstva
civilnih poslova**

**Dr sc. Adil Osmanović,
Ministar civilnih poslova**

U ime

**Republike Bugarske – Ministarstva
obrazovanja i nauke**

**Krasimir Valčev
Ministar obrazovanja i nauke**

¹ Abecednim redom

U ime

**Republike Hrvatske – Ministarstva
znanosti i obrazovanja**

**Prof. dr Blaženka Divjak
Ministarka znanosti i
obrazovanja**

U ime

**Republike Grčke – Ministarstva
obrazovanja, istraživanja i
vjerskih pitanja**

**Prof. dr Kostas Gavroglu
Ministar obrazovanja,
istraživanja i vjerskih pitanja**

U ime

**Kosova*² – Ministarstva kulture,
omladine i sporta**

**Mr Kutjim Gaši
Ministar kulture, omladine
i sporta**

U ime

**BJR Makedonije – Ministarstvo
obrazovanja i nauke**

**Prof. dr Renata Deskoska
Ministarka obrazovanja i nauke**

U ime

Crne Gore – Ministarstva nauke

**Dr Sanja Damjanović
Ministarka nauke**

^{*2} Ovaj naziv ne prejudicira stavove o statusu i u skladu je sa Rezolucijom Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o kosovskoj deklaraciji nezavisnosti

U ime

**Republike Srbije – Ministarstva
prosvete, nauke i tehnološkog
razvoja**

**Mladen Šarčević
Ministar prosvete, nauke i
tehnološkog razvoja**

U ime

**Republike Slovenije – Ministarstva
obrazovanja, nauke i sporta**

**Dr Maja Makovec Brenčič,
Ministarka obrazovanja, nauke
i sporta**

DECLARATION OF INTENT
ESTABLISHMENT OF A SOUTH EAST EUROPEAN INTERNATIONAL INSTITUTE
FOR SUSTAINABLE TECHNOLOGIES

Preamble

RECOGNIZING the mutual benefits of scientific and technological cooperation, including knowledge transfer, promotion, technical and scientific cooperation, strengthening of innovation, information exchange, human resources, training, and more,

CONSIDERING that regional cooperation in scientific and technological research and development, based on a large-scale facility permitting excellence and internationally competitive scientific and technological activities, is a significant means of addressing common challenges and an important instrument for fostering sustainable economic development and social cohesion,

THE INSTITUTE shall operate with the mission of “Science for Peace”, following the ‘CERN model’.

The Parties have a common vision and encourage the cooperation of researchers from the Parties in such a way that the primary mission of scientific excellence through peaceful collaboration is achieved.

The success of a similar initiative has been demonstrated by the SESAME Project built in Jordan, which unifies nine member states of different political systems and religions in the Middle East and has achieved all of them to peacefully work together. The main initiator of the idea to establish the Institute was the first President of the SESAME Council, Prof. Herwig Schopper.

The Parties have agreed as follows:

Objective of Cooperation

Article 1

Through this Declaration of Intent (hereinafter: the Declaration), the Parties have agreed to initiate the preparation of the project of the South East European International Institute for Sustainable Technologies (hereinafter: the Institute).

Cooperation Form

Article 2

The Declaration shall establish cooperation between the Parties, which will be mutually beneficial and contribute to the establishment of a framework for cooperation in a way that would promote cooperation in the field of science, technology and industry, as well as the education and training of talented young people and engineers based on the transfer of knowledge and technology from European centres.

Subject-Matter of Cooperation

Article 3

Cooperation between the Parties shall be exercised through the following activities:

- Assessing the Conceptual Design Reports to be prepared by international expert committees.

Two options are presently proposed for the Institute:

- 1) A synchrotron radiation facility for research in physics, biology, archaeology, nanotechnology etc.
 - 2) A hadron beam facility for research and treatment of tumours, with a large fraction of beam time for research (beams from protons to carbon nuclei).
- Joint organization of trainings, seminars, workshops and other meetings on the topics related to the preparation of the project of the Institute;
 - Other activities in the fields encompassed by the Declaration, in accordance with subsequent agreement of the Parties.

Implementation of the Declaration

Article 4

The Declaration shall be implemented in accordance with the applicable norms of international law and has been aligned to the national legislation of the Parties.

To prepare and assess the necessary steps towards the establishment of the Institute, a Steering Committee with representatives from the competent Ministries shall be set up.

For the purpose of the implementation of the Declaration, the Steering Committee shall nominate its representative in charge of communication and other tasks related to applications.

Transitional and Final Provisions

Article 5

The Declaration shall become valid on the day of signing.

The Declaration may be amended at any time with the mutual consent of the Parties in writing. The Party wishing to amend the Declaration shall give a written notice thereon to the other Parties at least 15 working days in advance.

Any Party may withdraw from the Declaration, by means of a written notice sent to the other Parties at least 90 days before the intention to withdraw from the Declaration.

In the case of specific initiatives / projects between the Parties, the contracts defining these specific initiatives / projects shall determine the notice period that must be given to a Party when there is intention to withdraw from the Declaration.

Candidate Parties for the Institute Article 6

At the moment, the parties listed below have expressed their interest in establishing the Institute. The list is not final and the Institute is open to all other parties of the region. Possible participation of other neighbouring parties is being explored.

The Declaration shall be signed in English.

Signed in _____, on _____

On behalf of¹

**Republic of Albania – Ministry
of Education, Sports and Youth**

**Mr Nikolla Lindita
Minister of Education, Sports
and Youth**

On behalf of

**Bosnia and Herzegovina - Ministry
of Civil Affairs**

**Adil Osmanović, PhD
Minister of Civil Affairs**

On behalf of

**Republic of Bulgaria - Ministry
of Education and Science**

**Krasimir Valchev
Minister of Education and
Science**

¹ By alphabetical order

On behalf of

**Republic of Croatia - Ministry
of Science and Education**

**Prof. Blaženka Divjak, PhD
Minister of Science and
Education**

On behalf of

**Hellenic Republic - Ministry
of Education, Research and
Religious Affairs**

**Prof. Kostas Gavroglou, PhD
Minister of Education,
Research and Religious Affairs**

On behalf of

**Kosovo*2 - Ministry of Culture,
Youth and Sport**

**Mr Kutjim Gashi
Minister of Culture, Youth
and Sport**

On behalf of

**FYR of Macedonia - Ministry
of Education and Science**

**Prof. Renata Deskoska, PhD
Minister of Education and
Science**

On behalf of

Montenegro – Ministry of Science

**Sanja Damjanović, PhD
Minister of Science**

On behalf of

^{*2} This designation is without prejudice to positions on status and is in line with UNSC 1244/1999 and the ICJ opinion on the Kosovo Declaration of Independence

**Republic of Serbia - Ministry
of Education, Science and
Technological Development**

**Mladen Šarčević
Minister of Education, Science
and Technological
Development**

On behalf of

**Republic of Slovenia - Ministry
of Education, Science and Sport**

**Dr Maja Makovec Brenčič
Minister of Education, Science
and Sport**
